

vlaams
vredesinstituut

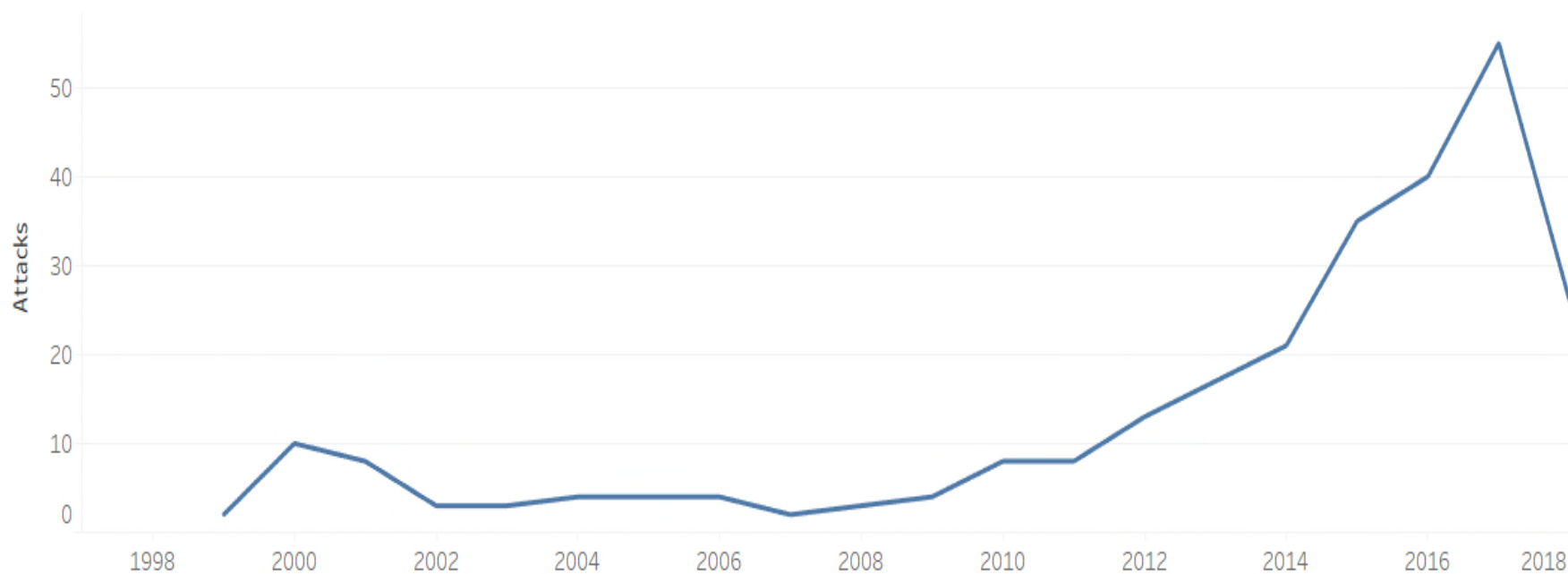

Lone actor terreur: een overzicht van recent onderzoek naar het fenomeen

Lone actor radicalisering - Fenomeen beter begrepen,
samenleving beter beschermd

10 mei 2021

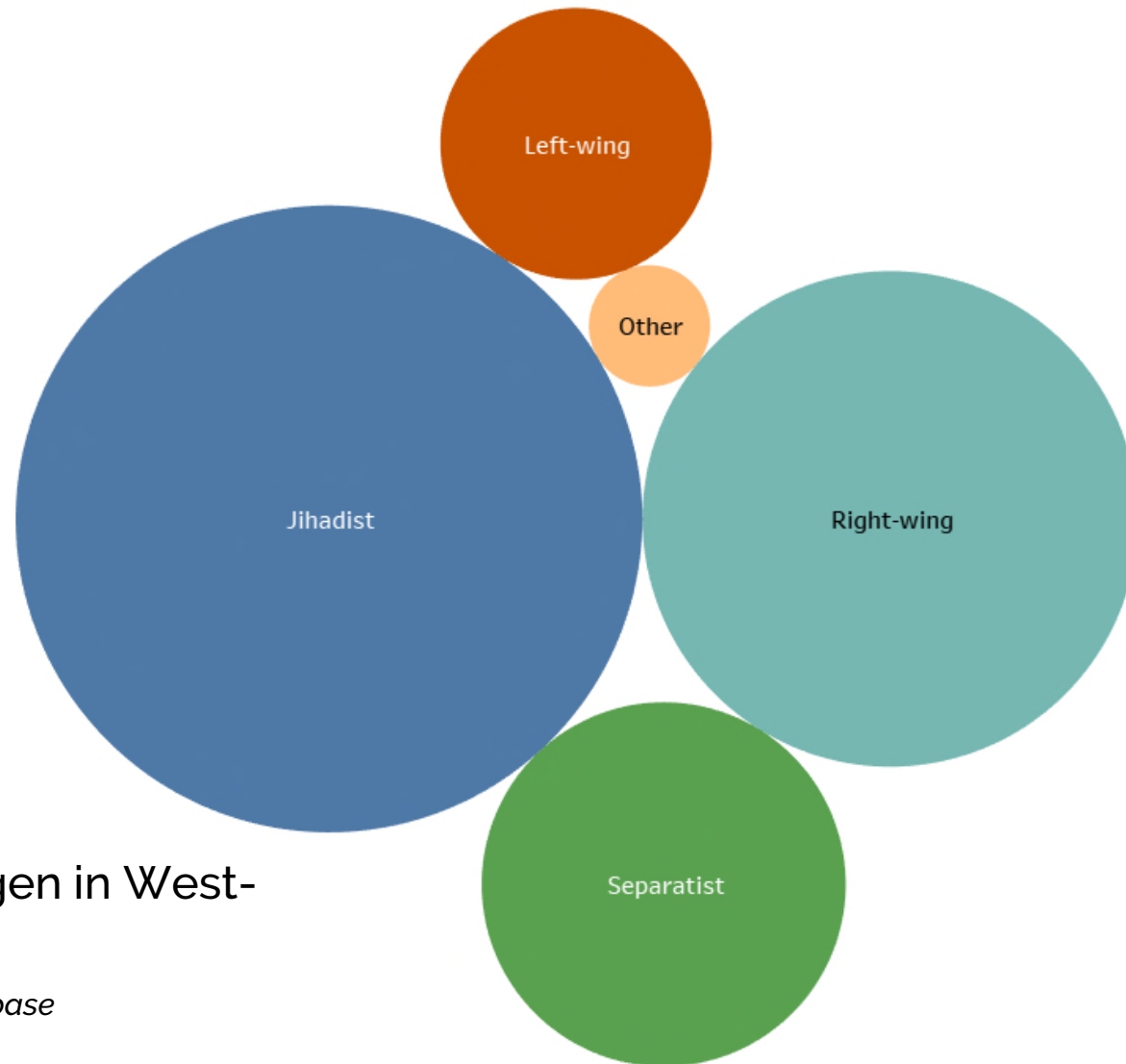
Lone actor-geweld ... een stijgend fenomeen

Lone actor aanslagen in West-Europa, 1999-2018

Bron: Global Terrorism Database

Lone actor-geweld komt uit verschillende ideologische hoeken

Lone actor aanslagen in West-Europa, 1999-2018

Bron: Global Terrorism Database

In België – duidelijke evolutie sinds aanslagen 22 maart 2016

Terrorist doodgeschoten na ontploffing in Brussel-Centraal

De Tijd, 21 juni 2017

Twee politieagentes met machete aangevallen in Charleroi, dader neergeschoten en overleden

De Morgen, 6 augustus 2016

Vier geradicaliseerde minderjarigen opgepakt

TERREURDREIGING Los van elkaar hebben vier jongeren plannen gesmeed voor een 'gewelddadige actie'. Het gerecht kwam tussen in januari en februari.

De Standaard, 22 maart 2021

Drie algemene veronderstellingen ...

“Lone actors zijn onzichtbaar”

“Lone actor-geweld is onvoorspelbaar”

“De lone wolf”

**Wat weten we uit onderzoek over
lone actors?**

1. Zijn lone actors echt zo alleen als de terminologie suggereert?

Continuüm van connecties tussen lone actors en andere extremistische individuen of bewegingen

Een onderzoek uit 2017 toont aan dat

- In 2 op 3 van de gevallen de lone actor contact had met radicale, extremistische of terroristische personen
- 1 op 3 lone actors omging met leidersfiguren binnen radicale, extremistische of terroristische groeperingen
- 1 op 3 ooit erkend lid was van of deelnam aan dit soort groeperingen

(n=55) (Schuurman et al., 2018)

Waaier aan redenen om alleen te handelen, waaronder

- (zelf)uitsluiting uit een groep
- tactische redenen
- geen ideologische aansluiting

2. Radicaliseren lone actors (alleen) achter hun computer?

Belangrijke rol van het internet

- Geeft toegang tot propaganda, mogelijkheid tot leggen van sociale contacten, en opzoeken tactische informatie
- Extremistische inhoud online kan lone actors inspireren tot het plegen van geweld door dit aan te moedigen, te rechtvaardigen of te verheerlijken

Maar: Internet geen onafhankelijke driver van radicalisering, eerder faciliterende rol in complex radicaliseringsproces

“Er zijn weinig aanwijzingen dat radicalisering geïsoleerd plaatsvindt achter een computerscherm; in plaats daarvan gaat het om de wisselwerking tussen de online activiteit van het individu en zijn activiteit offline.” (Pantucci et al., 2015)

**3. Zijn lone actor aanslagen
onvoorspelbaar?**

Lone actors laten vaak aanwijzingen van hun extremisme of concrete plannen vallen

Een onderzoek uit 2014 over lone actor aanslagen toont aan dat

- in 4 op 5 van de gevallen andere mensen op de hoogte waren van de grieven van de dader en zijn of haar extremistische ideeën
- in 2 op 3 van de gevallen familie en vrienden op de hoogte waren van zijn of haar intentie om terroristische activiteiten te ondernemen

(n=119) (Gill et al., 2014)

Planning en voorbereiding van lone actors gebeurt vaak lang voor de geplande gewelddaad – zoals ook hun aanwijzingen

4. Wat weten we over persoonlijke kenmerken van lone actors?

Heterogene groep -> niet één alomvattend profiel van 'de lone actor' maar wel een aantal terugkerende kenmerken

- Leeftijd
Gemiddeld 30 jaar ($n=120$)
- Opleidingsniveau en tewerkstelling
Relatief hoog opleidingsniveau, maar inadequate tewerkstelling
- Mentale gezondheidsproblemen en persoonlijkheidsstoornissen
35% lijdt aan een psychische stoornis ($n=120$)
- Criminele achtergrond
41% heeft een strafblad ($n=36$)

Risicofactoren?

“Het is relevant om te kijken naar bepaalde combinaties van variabelen en kenmerken, in plaats van naar één enkele. (...) om te zoeken naar combinaties van gedrag, persoonskenmerken en contextuele factoren.”

(Bakker & de Roy van Zuijdewijn, 2016)

**Wat zijn de praktische implicaties van
deze onderzoeksresultaten voor
praktijkwerkers en professionals?**

Detectie van signalen

Hoe kunnen onrustwekkende signalen opgevangen worden ... door professionals én door omstaanders?

Hoe maken dat deze signalen juist geïnterpreteerd en doorverwezen worden?

En dat dit niet leidt tot een *overload* aan informatie?

Digitale dimensie

Hoe inspelen op de wisselwerking tussen offline en online factoren bij de preventie en detectie van gewelddadige radicalisering?

Hoe risico van onrustwekkende signalen op internet beoordelen?

Welke signalen zijn (ir)relevant?

Re-integratie van lone actors

Vergt re-integratie van risicoprofielen een andere aanpak dan bij andere (niet-) geradicaliseerde gedetineerden?

Hoe voorzien in hun specifieke noden?

vlaams vredesinstituut

Het Vlaams Vredesinstituut is een onafhankelijk instituut
voor vredesonderzoek bij het Vlaams Parlement.